

Handläggare
Eija Pohjanen
Telefon: 08-508 10 016**Till**
Östermalms stadsdelsnämnd
2017-06-15

Anmälan av förskoleundersökning 2017

Beslut

Stadsdelsnämnden godkänner redovisningen och lägger den till handlingarna.

Eva Broström
avdelningschef

Sammanfattning

Förskolorna får fortsatt gott resultat i årets undersökning. Jämfört med kommunala förskolor i staden totalt är vårdnadshavarna i Östermalm generellt sett mer nöjda år 2017. Över tid är vårdnadshavarna i kommunala förskolor i Östermalm generellt mer nöjda jämfört med år 2016.

KF indikatorn har gått ner från 91 till 90 men ligger fortfarande högt och över stadens resultat (88). KF indikator är andelen nöjda (betyg 4 + 5) svar på frågan *Jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola* och mäts i skalan 0-100.

Svarsfrekvensen i årets undersökning för Östermalms kommunala förskolor ligger på 78 procent vilket innebär en marginellt lägre svarsfrekvens än föregående år då siffran var 79 procent. Svarsfrekvensen för staden kommunala förskolor totalt är 69 procent.

Östermalms stadsdelsförvaltning
Förskola och Parklek

Karlavägen 104, plan 6
Box 24156
10451 Stockholm
Telefon 08-508 10 016
Växel 08-508 10 000
Fax 08-508 10 099
eija.pohjanen@stockholm.se
stockholm.se

Trots generellt goda resultat finns fortsatta skillnader i förskolornas resultat. Utifrån diskussionerna och analyserna kring undersökningens resultat tar de förskolor som fått låga resultat, alternativt inte behållit sina resultat från föregående år, fram egna handlingsplaner med förbättringsåtgärder. Resultatet i respektive enhet kommuniceras med vårdnadshavarna under året.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Förskola och Parklek.

Bakgrund

Stockholms stad genomför årligen en kvalitetsmätning i stadens förskolor. Vårdnadshavare till alla barn i förskolan ombeds att fylla i en enkät och på så sätt bedöma kvaliteten i verksamheten. Undersökningen är en totalundersökning, vilket innebär att samtliga förskolor oavsett regiform deltar. Syftet med undersökningen är att utveckla den pedagogiska kvaliteten i varje enskild förskola. Resultaten används även för att underlätta valet av förskola för vårdnadshavare i Stockholms stadd genom att resultatet publiceras på stockholm.se.

I denna anmälan av förskoleundersökningens resultat redovisar förvaltningen vårdnadshavares omdömen för de kommunala förskolorna. Jämförelsesiffror med staden totalt gäller stadens förskolor i kommunal regi. Jämförelse mellan tidigare års undersökningar görs där det är möjligt.

Frågeområden

Frågorna i enkäten har formulerats som positiva påståenden med svarsskalan 1 Instämmer inte alls – 5 Instämmer helt + vet ej. Påståendena är indelade i fem områden:

- Utveckling och lärande
- Normer och värden samt barns inflytande
- Samverkan med hemmet
- Kost, rörelse och hälsa
- Nöjdhet, trygghet och rekommendation (sammanfattande omdöme)

Nytt i årets undersökning är att resultatet för frågorna under index området nöjdhet, trygghet och rekommendation samlas även under rubriken sammanfattande omdöme. Nytt är även två frågor om digitala verktyg/hjälpmedel. Frågan om vilken/vilka av de sju diskrimineringsgrunderna som utgör grund för upplevd diskriminering är ny i årets undersökning¹.

---

¹ Diskriminering innebär att ett barn eller en förälder missgynnas (det vill säga inte behandlas på samma sätt som andra barn eller föräldrar) direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Konflikter mellan föräldrar och mellan barn faller utanför lagen och räknas inte som diskriminering.

Vissa stadsdelar har utöver de gemensamma frågorna egna extra frågor.

Svarsfrekvens

Svarsfrekvens för staden totalt kommunala förskolor och för stadsdelsområdets kommunala förskoleenheter framgår av nedanstående tabell:

	Svarsfrekvens % 2017	Svarsfrekvens % 2016
Stockholms stad totalt	69	71
Östermalm	78	79
Östermalm flickor	80	79
Östermalm pojkar	76	79
Centrala Östermalm	78	75
Engelbrekt	83	79
Gärdet	83	82
Hedvig Eleonora	79	81
Norra Djurgårdsstaden 1	71	69
Norra Djurgårdsstaden 2	65	66
Stadion	77	89

Östermalms kommunala förskolor har i år en marginellt lägre svarsfrekvens jämfört med föregående år. Förskolornas ledningsgrupper har under året arbetat strategiskt med förskoleundersökningens resultat utifrån stadens modell ”Vad gör vi med resultaten”. Detta i syfte att hitta former för analys och bearbetning av resultaten samt att hitta arbetsformer för att arbeta med förbättringsåtgärder och sprida goda exempel på arbetsplatsen. Målet har varit att verksamheten kontinuerligt använder resultat från uppföljningar på ett strukturerat sätt i sitt utvecklingsarbete med fokus på förskole-/brukarundersökningens men modellen kan även användas vid andra uppföljningar.

Resultat index områden

Jämfört med kommunala förskolor i staden totalt är vårdnadshavarna i Östermalm generellt sett mer nöjda år 2017. Över tid är vårdnadshavarna i kommunala förskolor i Östermalm generellt mer nöjda jämfört med år 2016.

KF indikatorn har gått ner från 91 till 90 men ligger fortfarande högt och över stadens resultat (88). KF indikator är andelen nöjda (betyg 4 + 5) svar på frågan *Jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola* och mäts i skalan 0-100.

Förskolorna får fortsatt gott resultat i årets undersökning. Inom två av fem indexområden ger vårdnadshavarna ett högre omdöme jämfört med föregående år. Två indexområden får samma omdöme som föregående år och ett indexområde får ett marginellt lägre omdöme.

I nedanstående tabell redovisas resultat för staden totalt kommunala förskolor och för stadsdelsområdets kommunala förskolor gällande undersökningens fem områden samt KF indikatorn²:

	Östermalm 2017	Östermalm 2016	Staden 2017
Utveckling och lärande	87	87	83
Normer och värden samt barns inflytande	92	92	90
Samverkan med hemmet	87	86	85
Kost, rörelse och hälsa	86	83	81
Nöjdhet, trygghet och rekommendation (sammanfattande omdöme)	90	91	87
KF indikator	90	91	88

Resultatet pekar på att flickföräldrarna är generellt något mer nöjda än pojkföräldrarna. I de svar där skillnader mellan flick- och pojkföräldrar finns är den dock liten, mellan en till tre procent. I två frågor är emellertid skillnaden fyra procent och det gäller frågorna *Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former* och *Jag upplever att mitt barn uppmuntras till fysiska aktiviteter*. Flickföräldrarna har svarat mer positivt än pojkföräldrarna i dessa påståenden. Däremot visar pojkföräldrarna marginellt något större nöjdhet när det gäller frågan *Jag upplever att mitt barn använder digitala verktyg/hjälpmedel i sitt lärande* (52 procent mot 51 procent).

Utvecklingsområden 2016 jämfört med resultatet 2017
Vårdnadshavarnas bedömning gällande utvecklingsområden i fjolårets undersökning var att förbättra och utveckla följande områden:

- Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs (76 %).

---

² KF indikator är andelen nöjda (betyg 4 + 5) svar på frågan *Jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola* och mäts i skalan 0-100.

- Jag upplever att förskolan ger mitt barn möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud på och utanför förskolan (79 %).
- Jag är nöjd med informationen jag får om maten på förskolan (82 %).

Resultat i årets undersökning gällande de områden som vårdnadshavarna pekade ut som utvecklingsområden i fjolårets undersökning:

- Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs (80 %).
- Jag upplever att förskolan ger mitt barn möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud på och utanför förskolan (78 %).
- Jag är nöjd med informationen jag får om maten på förskolan (85 %).

Resultat och analys av ämnesområden

Vårdnadshavarnas omdömen rör den egna upplevelsen av förskolans kvalitet. Detta, tillsammans med ledningens och personalens självvärdering/bedömning av verksamheten genom WKI (webbaserad kvalitetsindikator för förskolan)³, utgör en viktig utgångspunkt i förskolornas utvecklingsarbete.

Utveckling och lärande

Index för området Utveckling och lärande ligger på 87 vilket är på samma nivå som föregående år. Frågorna kring läroplanens ämnesområden (språk och kommunikation, matematik, naturvetenskap och teknik) får ett högre resultat i årets undersökning. En ökad dialog om och förtydligande av arbetet kring måluppfyllelsen utifrån läroplansuppdraget kan vara möjliga orsaker till den positiva utvecklingen av vårdnadshavarnas omdöme.

Även resultatet för pedagogiska miljöer har utvecklats positivt, däremot ligger resultatet för kultur på marginellt lägre nivå än föregående år. Resultatet för barns eget skapande ligger på samma nivå som föregående år.

På frågan *Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former* ger flickföräldrarna fyra procent högre omdöme än pojkföräldrarna (93 procent mot 89 procent, sammanlagt 91 procent). Denna fråga kan

kopplas samman med kulturfrågan *Jag upplever att förskolan ger mitt barn möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud på och utanför förskolan*. Flickföräldrarna ger även för denna fråga ett positivare omdöme än pojkföräldrarna (80 procent mot 77 procent, sammanlagt 78 procent). Vad detta kan bero på behöver diskuteras på varje förskola utifrån den verksamhet som bedrivs och de lokala förutsättningarna som råder. En tänkbar förklaring kan dock vara att flickorna berättar mer om sina skapande och kulturella aktiviteter och upplevelser. Det kan även vara så att en del av aktiviteterna som erbjuds alla barn kan delvis attrahera flickorna mer än pojkarna. Vårdnadshavarnas nöjdhet kan således spegla erbjudandena i verksamheten.

Resultatet för Östermalms förskolor ligger högre än stadens snitt för alla frågor inom området Utveckling och lärande, med undantag för frågan *Jag upplever att mitt barn använder digitala verktyg/hjälpmedel i sitt lärande* (51 procent mot 58 procent). Förskolorna behöver hitta en gemensam riktning i arbetet med de digitala verktygen som stöd i barns läroprocesser. Datalogiskt tänkande, programmering och kodning är exempel på begrepp som behöver definieras och förtydligas. Den nya läroplanen för förskolan som kommer ut under våren 2018 förväntas ge innebörd åt digital kompetens i förskolan.

Normer och värden samt barns inflytande

Index för området Normer och värden samt barns inflytande ligger på 92 vilket är på samma nivå som föregående år. Detta tyder på att det pågår ett aktivt likabehandlingsarbete på förskolorna. När det gäller barns inflytande svarar 94 procent av vårdnadshavarna (mot 93 procent föregående år) positivt på frågan *Jag upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning*.

Flickföräldrarna är något mer positiva i sina omdömen (95 procent mot 93 procent). Däremot finns det ingen skillnad gällande frågan *Jag upplever att personalen på förskolan bemöter mitt barn på ett respektfullt sätt*. 95 procent av både flick- och pojkföräldrarna är nöjda med bemötandet (94 procent föregående år).

En tänkbar förklaring till det positiva omdömet är att förskolornas pedagogiska miljöer utformas med utgångsläge att alla barn har möjligheter att prova olika aktiviteter och material. En annan möjlig förklaring som bidragit till det goda resultatet är satsningar så som ABC - Alla barn i centrum - som är ett generellt och frivilligt föräldrastödsprogram för föräldrar med barn 3-12 år. Detta program, ABC i förskolan, har även erbjudits förskolans personal. Utbildningarna har gett verktyg till personalen att i ännu större

utsträckning fokusera på det som fungerar, både bland barnen men också i arbetslaget. En annan satsning som kan ha bidragit till det goda resultatet är arbetslagsledarutbildning för förskollärare. Denna utbildning har i syfte att stärka förskollärarnas yrkesroll genom att utveckla sitt pedagogiska ledarskap och få redskap och metoder för att leda utvecklingsprocesser som syftar till att utveckla såväl barnens som arbetslagets lärande. Ett utökat fokus på bemötandefrågor samt praktiska verktyg och modeller är möjliga förklaringar till vårdnadshavarnas positiva omdöme.

I nedanstående tabell redovisas resultat för stadsdelsområdets kommunala förskolor gällande diskriminering mot barn:

	Nej 2017	Nej 2016	Ja 2017	Ja 2016	Vill ej uppge 2017	Vill ej uppge 2016
Upplever du att ditt barn har diskriminerats i förskolans verksamhet?	98	98	1	1	1	1
Har du tagit upp händelsen med personalen på din förskola?	20	8	70	92	10	-

Vilken av följande sju diskrimineringsgrunder var orsaken till att du upplevde att ditt barn har diskriminerats av förskolans personal?⁴

	2017 (%)	2016
Kön	10	-
Könsöverskridande identitet/uttryck	10	-
Etnisk tillhörighet	10	-
Religion eller trosuppfattning	-	-
Funktionsnedsättning	10	-
Sexuell läggning	-	-
Ålder	30	-
Vill ej uppge/Vet ej	30	-

Samverkan med hemmet

Index för området Samverkan med hemmet har höjts från 86 till 87 jämfört med föregående år. Resultatet för frågan *Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs* har utvecklats i positiv riktning, en höjning med fyra procent (från 76 procent till

⁴ Frågan är en multipel respons fråga dvs man kan ha blivit utsatt på flera grunder.

80 procent). Trenden från föregående år har hållit i sig, även då var resultatet fyra procent uppåt. Detta pekar på att förskolorna har fortsatt drivit ett aktivt och medvetet arbete med att dokumentera och synliggöra barns utveckling och lärande. Vidare att medvetna satsningar gjorts för att förmedla det pedagogiska uppdraget i enlighet med måluppfyllelsen i läroplanen. Det förändrade arbetssättet från portfolio pärmar (fotografier av enskilda händelser) till pedagogisk dokumentation med processpärm (dokumentation av projekt/processer utifrån läroplansuppdraget) har förankrats på många av förskolorna.

När det gäller delaktighet och inflytande samt bemötande får Östermalms förskolor ett gott betyg av vårdnadshavarna. På frågan *Jag känner mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten* ger vårdnadshavarna ett omdöme på 88 procent (en höjning med en procent mot föregående år). Hela 95 procent av vårdnadshavarna svarar positivt på frågan *Jag upplever att personalen på förskolan bemöter mig på ett respektfullt sätt* (en höjning med en procent mot föregående år). Det finns ingen skillnad mellan hur flick- och pojkföräldrarna upplever bemötandet.

På frågan *Jag upplever att jag på ett enkelt sätt kan kommunicera digitalt med mitt barns förskola* svarar 77 procent av vårdnadshavarna positivt (motsvarande siffra för stadens kommunala förskolor är 68 procent). Denna fråga kan till viss del kopplas samman med frågan gällande barns användande av digitala verktyg i sitt lärande. Förskolorna behöver hitta en gemensam riktning i arbetet med de digitala verktygen som stöd i barns läroprocesser.

I nedanstående tabell redovisas resultat för stadsdelsområdets kommunala förskolor gällande diskriminering mot vårdnadshavare:

	Nej 2017	Nej 2016	Ja 2017	Ja 2016	Vill ej uppge 2017	Vill ej uppge 2016
Upplever du att du som vårdnadshavare blivit diskriminerad i kontakt med förskolans verksamhet?	99	98	0	1	1	1
Har du tagit upp händelsen med	14	23	29	69	57	8

personalen på din förskola?						
-----------------------------	--	--	--	--	--	--

Vilken av följande sju diskrimineringsgrunder var orsaken till att du upplevde dig diskriminerad i kontakt med förskolans verksamhet?⁵

	2017 (%)	2016
Kön	0	-
Könsöverskridande identitet/uttryck	17	-
Etnisk tillhörighet	17	-
Religion eller trosuppfattning	17	-
Funktionsnedsättning	0	-
Sexuell läggning	1	-
Ålder	17	-
Vill ej uppge/Vet ej	50	-

Kost, rörelse och hälsa

Index för området Kost, rörelse och hälsa ligger på 86 vilket är en höjning mot 83 föregående år. Resultatet för frågan *Jag är nöjd med informationen jag får om maten på förskolan* har höjts med tre procent, från 82 procent till 85 procent. På frågan *Jag upplever att mitt barns förskola serverar en varierad och näringsriktig mat* svarar 89 procent av vårdnadshavarna positivt, en höjning med tre procent mot föregående år. En tänkbar förklaring till det positiva resultatet är att det förändringsarbete som bedrivits på förskolorna gällande kosten börjar ge avtryck. Kockarnas medvetna arbete tillsammans med ledning och personal kring det klimatsmarta köket och måltidspedagogiken i syfte att ge alla barn en lustfylld, lärande och hälsosam relation till mat och måltid på förskolan börjar ge resultat.

På frågan *Jag upplever att mitt barn uppmuntras till fysiska aktiviteter* ger vårdnadshavarna ett omdöme på 85 procent.

Flickföräldrarna har svarat mer positivt än pojkföräldrarna i detta påstående (87 procent mot 83 procent). En tänkbar förklaring kan vara vårdnadshavarnas förväntningar gällande fysiska aktiviteter. Det kan vara så att pojkföräldrarna har delvis en annan definition av fysiska aktiviteter än flickföräldrarna, till exempel tillgång till en gymnastiksal. Det kan även tänkas att pojkarnas rörelsebehov inte fullt ut tillgodoses i förskolans verksamhet. Därmed är arbetet med förskolornas pedagogiska utemiljöer och utvecklandet av de pedagogiska uterummen av stor betydelse.

⁵ Frågan är en multipel respons fråga dvs man kan ha blivit utsatt på flera grunder.

Nöjdhet, trygghet och rekommendation

Index för området Nöjdhet, trygghet och rekommendation får en marginellt lägre siffra än föregående år, 90 mot 91.

Vårdnadshavarna i Östermalms förskolor upplever dock i hög grad att förskolan är trygg och säker. På alla tre frågorna inom området ligger nöjdheten mellan 89 till 91 procent (dock en sänkning med en till två procent för dessa frågor mot föregående år). Flickföräldrarna är två till tre procent nöjdare än pojkföräldrarna när det gäller två av frågorna, när det gäller trygghetsfrågan är resultatet lika för flicka/pojke. Skillnaden är dock så marginell att det inte går att dra några långtgående slutsatser. Däremot behöver frågan diskuteras på varje förskola för att säkerställa att alla barn erbjuds samma möjligheter. Specifikt när det gäller frågorna där det finns skillnader mellan flick- och pojkföräldrarnas omdömen; alla barns möjligheter till eget skapande, möta och ta del av kulturellt utbud och fysiska aktiviteter.

Övriga frågor

Östermalm har utöver de gemensamma frågorna två egna extrafrågor i förskoleundersökningen. I nedanstående tabell redovisas resultat för stadsdelsområdets kommunala förskolor gällande ramöppettiderna:

	Östermalm 2017	Östermalm 2016
Jag känner till att förskolans "ramtid" är 6.30-18.30?	85	82
Mitt barns förskola har anpassat sina öppettider utifrån de behov av omsorg som jag har uppgett (inom ramöppettiderna).	93	91

Resultatet pekar på att de informationssatsningar som gjorts har gett effekt. Årets undersökning visar att vårdnadshavarna har fått utökad kunskap om ramöppettiderna jämfört med föregående år. Flickföräldrarna är marginellt något nöjdare än pojkföräldrarna.

Åtgärder utifrån resultat

Trots generellt goda resultat finns fortsatta skillnader i förskolornas resultat. Det gäller även mellan olika förskoleadresser inom samma enhet. För att bibehålla alternativt öka svarsfrekvensen och andelen nöjda föräldrar i kommande förskoleundersökning och således likvärdigheten har flera åtgärder påbörjats utifrån årets resultat. Förskolans ledningsgrupp har analyserat resultatet på övergripande nivå. Enheterna analyserar sedan resultatet både på enhets- och på förskolenivå. Utifrån diskussionerna och analyserna kring

undersökningens resultat tar de förskolor som fått låga resultat, alternativt inte behållit sina resultat från föregående år, fram egna handlingsplaner med förbättringsåtgärder. Resultatet i respektive enhet kommuniceras med vårdnadshavarna under året.

Samtidigt fortsätter förvaltningen med gemensam kompetensutveckling för samtliga förskoleenheter. Utöver detta ligger undersökningens resultat till grund för förvaltningens fortsatta utvecklingsarbete. Enheterna utgår från undersökningens resultat och tar hänsyn till aktuella förbättrings-/utvecklingsområden då de utformar sina lokala verksamhetsplaner för nästkommande år.

Utvecklingsområden 2018

Vårdnadshavarnas bedömning gällande utvecklingsområden inför nästa års undersökning är att förbättra och utveckla följande områden:

- Jag upplever att mitt barn använder digitala verktyg/hjälpmedel i sitt lärande (51 %).
- Jag upplever att jag på ett enkelt sätt kan kommunicera digitalt med mitt barns förskola (77 %).
- Jag upplever att förskolan ger mitt barn möjligheter att ta del av och möta olika sorters kulturutbud på och utanför förskolan (78 %).

Bilagor

1. Stockholm stad Förskoleundersökning 2017 – Östermalm kommunal regi
2. Stockholm stad Förskoleundersökning 2017 – Staden totalt

Bilagorna återfinns på www.stockholm.se/insyn/ostermalm